

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Vniuersa Theologia Scholastica, Speculatiua, Practica

Ad methodum S. Thomæ, quatuor Tomis comprehensa

Tanner, Adam

Ingolstadii, 1626

IV. An, & qua ratione, & de quibus rebus, inter Angelos, vnus alterum
illuminet.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72856](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72856)

Thomæ, quam secuti sumus, Angelos intelligere eiusmodi secreta sibi per locutionem patefacta, mediante aliqua specie intelligibili, ut præter auctores quintæ & sextæ sententiæ, tradunt etiam plerique recentiores, qui nostram sententiam de locutione Angelica sequuntur; & expressè etiam docet S. Thomas infra citandus: quicquid Albertinus coroll. 11. num. 2. cum nonnullis asserat, non posse dari species eiusmodi occultorum. Hæc autem species ex dictis supra q. 3. dub. 2. non est diuersa ab ea, quæ ipsa Angeli loquentis substantia representatur, ac proinde non est de nouo indita, sed ab initio congenita, ut cum sancto Thoma quæst. 55. articulo secundo recte Bannes citat. quæst. 107. artic. 4. Zumel ibidem quæst. 3. & Gregorius de Valentia loc. cit. quicquid in contrarium dixerint, Ferrariensis, Caietanus, Suarez, & alij quidam. Ea vero species, secreta iam patefacta representat, vel noua quadam modificatione in ipsa interueniente, ut Zumel existimat, vel quod verius existimo, sine vlla ipsius mutatione, eo solum, quod impletur conditio, ad talem representationem requisita, ut recte Bannes, & indicat Valentia loco cit. Atque hæc ipsa videtur sententia sancti Thomæ quæstione 9. de verit. articulo 4. ad 11. vbi ait, quod *Angelus per speciem innatam, per quam cognoscit alium Angelum, cognoscit etiam eius cogitationes, cum primum sibi reuelantur ab alio.* Ipse vero Angelus loquens proprias eiusmodi affectiones cognoscit, seu per suam essentiam, seu potius per seipsas, ut dictum q. præced. dub. 3. & recte Albertinus coroll. 10. num. 11.

31 Colligitur septimo, eodem etiam modo Angelum loqui tum inferiorem Angelo superiori; ut habet communis apud S. Thomam quæst. 107. artic. 2. ex Dionysio cap. 7. cœlestis hier. vbi inferiores Angeli inducuntur superiores interrogasse. *Quis est iste Rex gloriæ? Tum Angelum etiam quemlibet ipsi Deo, iuxta illud Zachariæ 1. v. 12. Respondit Angelus DEO, & dixit, Domine exercituum, usquequo non misereberis Ierusalem? & Iob. 2. à v. 2. Respondens (Satan DEO) ait, Circuisi terram, &c. nisi quod Angeli per relationem suorum conceptuum ad Deum, nihil ipsi manifestum faciunt, sed solum suos conceptus illi ea ratione submitrunt, ut cum S. Thoma cit. quæstione 107. articulo 3. rectè citati pro nostra sententia.*

Nobis vero Angelis non ita loquuntur. Quia cum nos in intelligendo dependamus à corpore, non potest sola voluntas Angeli ordinantis ad nos suos conceptus, sufficere, nobis ad ipsos intelligendos. Loquuntur ergo nobis vel in assumpto corpore, aut aliter mouendo sensus exteriores, vel interius excitando seu immutando phantasmata, mediante commotione spirituum animalium, iuxta sanctum Thomam tota quæstione 111. & Valquez disput. 218. de qua re plura quæst. 5. Animæ verò separatæ eadem ratio videtur, quæ Angeli, ut ex communi idem disput. 216. num. 29. & Suarez cap. 28. à num. 63.

Colligitur vltimo, etiam nos ad modum supra explicatum loqui posse Angelis; ita ut naturaliter nostra cogitata modo superius explicato intelligant; ut etiam supponunt auctores nostræ sententiæ; quicquid alij necesse habeant, aliter ratiocinari, rati Angelos in se, ac intuitiue non posse cognoscere nostros conceptus; cum nullam ipsi speciem possimus imprimere; ut videre est apud Suarez hic cit. lib. 2. cap. 28. à num. 63.

D V B I V M I V.

De illuminatione Angelica: an, qua ratione, & de quibus rebus quique Angelorum alios illuminent.

S. Thom. 1. p. q. 106. aa. 4.

1 **A**ffinis est locutioni Angelicæ illuminatio; quia ut S. Thomas dicit. q. 107. art. 2. *Omnis illuminatio est locutio in Angelis; sed non omnis locutio est illuminatio: cuius proinde rationem & modum sequentibus assertionibus breuiter explicamus.*

2 **A**ssertio I. Inter Angelos vnus aliquis illuminat alterum. Ita cum S. Thoma cit. q. 106. art. 1. & in 2. dist. 9. art. 2. & dist. 11. q. 2. a. 2. & de verit. quæst. 9. art. 1. & in comment. in 1. Cor. 13. Theologi omnes, excepto Durando in 2. dist. 11. q. 3. num. 10. qui dum dicit, omnes Angelos proprie solum illuminari à Deo; vnum autem ab alio non aliter illuminari, nisi quia vnus post alium, ordine quodam consequentiæ à Deo illuminatur, re ipsa illuminationem vnus Angeli per alium negat; qui etiam idcirco merito ab omnibus Theologis reijcitur.

3 **P**robatur assertio ex S. Dionysio qui id ipsum etiam ex scriptura probat, cap. 7. cœl. hier. vbi ait: *Hoc enim Theologi plane tradunt; inferiores cœlestium naturarum ordines à superioribus ritè diuinas scientias discere; summos autem à Deo ipso pro suo captu doceri mysteria. Quasdam enim earum inducunt ritè à prioribus hoc discere, Dominum esse virtutum cœlestium, regemque gloriæ eum, qui in cœlos ut hominem descendit, elatus est.*

4 **E**t cap. 8. *Media, inquit, cœlestium spirituum distinctio, quæ diuinas has proprietates in se continet, purgatur quidem, & illustratur, atque perficitur, ut dictum est, à diuinis illustrationibus, quæ ei secundo loco dantur & inseruntur, per primam illam hierarchie distinctionem, ac per mediâ illam secundo loco diffunduntur, &c. Itaque ea quæ nobis de sacerdotali pontificioque munere prodita sunt, primos spiritus, virtutes inferiorum perficientes, illustrantes, atque purgantes appellat, quod eorum procuratore, & ad principium quod præstat ceteris efferantur, & participes fiant pro capite suo diuinarum purgationum, illustrationumque, ac perfectionum. Hoc enim in vniuersum diuina præscriptio ac lege pro Dei dignitate sancitum est, ea quæ secunda sunt, primorum procuratore participare diuinis illustrationibus.*

Idque

Idque mox probat idem Dionysius particulari-
 5
 bus quibusdam scripturæ exemplis. Id quod
 multis, inquit, locis à Theologis (seu scriptoribus
 sacris) enuntiatum, expositumque inuenies. Cum
 enim diuina paternaque humanitas (seu diuina
 benignitas) Israeliticum populum conuersionis ac
 penitentia eius studio, sanctaque salutis causâ eru-
 didisset, ac seris crudelibusque gentibus corrigendum tra-
 didisset, cum omni prouidentia ad meliora reuocatione,
 captiuitatisque liberatione, benigne etiam ad pristina
 beneficia reuocauit. Videt Zacharias Theologorum
 vnus (Zachariae cap. 1. & 2.) vnum ex pri-
 mis Angelis, ut mihi videtur, & qui DEVM
 circumstant, &c. alterum autem inferioris ordinis
 Angelum, qui priori obuiam antecedeat, eo consilio
 ut illustrationem acciperet, seretque particeps; dein-
 de eundem cum ab eo diuinum consilium, ut à Prin-
 cipe didicisset, etiam Theologum ipsum ex imposito mu-
 nere docuisse, fore ut Hierusalem à magna hominum
 multitudine incoletetur.

6
 Hoc etiam Ezechiel (cap. nono) Theologus alius
 à præclara diuinitate in Cherubim sedente sanc-
 tum esse dicit. Israeliticum enim populum, ut di-
 ctum est, Paterna Humanitas castigatione ad me-
 liora traducens, aequitate, qua DEO digna est, ab
 insensibus innocentes discernendos distinguendosque cen-
 suit. Hoc primus secundum (siue post) Cheru-
 bim, dicitur, cuius renes saphiro præincti erant,
 quique calari veste Hierarchie insigni amictus
 erat. Reliquos autem Angelos, qui secures tene-
 bant, diuinis ordinum Principes, diuinum de ea re
 iudicium iubet à priore discernere. Nam hunc quidem
 iussit mediam Hierusalem præterire, signum impri-
 mere in virorum innocentum frontibus: alijs autem
 dixit, Transite per ciuitatem sequentes eum, &
 percussite: non parcat oculus vester, neque misereamini.
 Ad omnem autem, super quem videritis signum, ne
 accedite

Et cap. 5. de Eccles. Hier. de supremis Ange-
 lis loquens ait: Ha in subiectos sacros ordines be-
 nigne, atque pro captu cuiusque, datâ sibi à per-
 fecta, sapientiaque effectrice diuinitate, diuina-
 rum rerum scientiam cognitionemque diffun-
 dunt. Idem docent SS. Patres alij, speciatim Cy-
 rillus Alexandrinus lib. 1. in Ioann. cap. 9. Augu-
 stinus in psal. 118. conc. 18.

7
 Ratio est. Tum quia, ut sanctus Dionysius
 dixit, DEVS solet infima per media, & media
 per summa, regere & administrare: quo spe-
 ctat etiam illuminatio creaturarum intelligen-
 tium. Tum quia, ut sanctus Thomas cit. art. 1.
 argumentatur: Lumen secundum quod ad intelle-
 ctum pertinet, nihil est aliud, quam quaedam manife-
 statio veritatis, secundum illud ad Ephesios 5. Omne quod
 manifestatur, lumen est. Vnde illuminare nihil aliud
 est, quam manifestationem agnita veritatis alteri
 tradere; secundum quem modum Apostolus dicit ad
 Ephesios 3. Mihi omnium sanctorum minimo data est
 gratia, illuminare omnes, quæ sit dispensatio Sa-
 cramenti absconditi à seculis in DEO. Sic legitur vnus
 Angelus dicitur illuminare alium, in quantum ei
 manifestat veritatem, quam ipse cognoscit. Ita san-
 ctus Thomas; cuius ratio petitur ex ipsa notionem
 nominis, supposita veritate facti, quod vnus An-

gelus alteri veritatem manifestat, vti etiam inter
 homines accidere solet, &c.

8
 Assertio II. Hæc autem illuminatio, qua
 vnus Angelus alterum illuminat, reipsa est et-
 iam purgatio, & perfectio quædam intellectus
 eius qui illuminatur; quæ proinde tria reipsa
 vnâ & eandem actionem significant. Ita san-
 ctus Thomas citat. quæstione 106. articulo 2. ad
 1. & sumitur ex S. Dionysio citat. cap. 8. cæl.
 hierarch. vbi docet, vnum Angelum ab alio non
 solum illuminari, sed etiam purgari, & perfici,
 ut vidimus. Id quod ita optime declarat sanctus
 Thomas ibidem: secundum modum, inquit, illu-
 minationis est accipienda & purgatio, & perfectio. Et
 quia Deus illuminat, immutando intellectum & vo-
 luntatem, purgat à defectibus intellectus & volunta-
 tis, & perficit in finem intellectus & voluntatis.
 Angeli autem illuminatio refertur ad intellectum ut
 dictum est; ideo etiam purgatio Angeli intelligitur
 à defectu intellectus, qui est neſcientia: perfectio au-
 tem est consummatio in finem intellectus, qui est veri-
 tas cognita.

Sensus est, purgationem Angeli ab Angelo
 factam nihil aliud esse, quam depulsionem ig-
 norantiæ, nec perfectionem aliud, quam per-
 ductionem intellectus ad proprium suum finem,
 qui est cognitio veritatis, ex quo sequitur, ea
 reipsa non differre ab illuminatione, sed esse vn-
 nam & eandem actionem sub triplici respectu, ut
 ibidem amplius declarat sanctus Thomas: Et hoc
 est, quod dicit Dionysius 6. cap. cæl. Hierarch. quod in
 cælesti hierarchia purgatio est in substantijs & essen-
 tijs, tanquam ignotorum illuminatio in perfectionem
 scientiæ inducens. Sicut si dicamus visum corporalem
 purgari, in quantum remouentur tenebræ; illumi-
 nari vero, in quantum perfunditur lumine; perficit
 vero secundum quod perducitur ad cognitionem colorati.
 Eandem assertionem tradunt Caietanus & Tho-
 mistæ ibidem, Gregorius de Valentia infra;
 & Suarez hic libro 6. cap. 11. num. 9. ex com-
 muni. An vero ad hanc purgationem pertineat,
 illud Iob. 41. v. 16. Timebunt Angeli, & territi
 purgabuntur, videri possunt interpretes scripturæ,
 & Vasquez disp. 216. n. 28. vbi id recte negat.

9
 Assertio III. Illuminatio Angeli in hoc for-
 maliter & essentialiter consistit, quod Angelus
 ille, qui alterum illuminat, interueniente locu-
 tione Angelica, dub. præced. explicata, verita-
 tem aliquam, per modum quasi Magistri docen-
 tis alteri Angelo, accommodatè ad eius modum
 intelligendi, proponit, distinguendo & propo-
 nendo rem manifestandam etiam sub pluribus
 conceptibus, quatenus id modus intelligendi
 eius Angeli, qui illuminandus est, requirit. Ita
 docent Alensis i. p. q. 38. mem. 3. Bonaventura
 in 2. d. 16. a. 2. q. 2. Egidius d. 9. q. 1. a. 5. Ar-
 gentina q. 1. a. 3. Marfilus in 2. q. 7. a. 4. Caieta-
 tanus, Molina, & recentiores Thomistæ cit. q. 106.
 a. 1. Gregorius de Valentia disp. 8. quæst. 4. pun-
 1. Vasquez disp. 216. cap. 5.

10
 Probat & declaratur assertio. In quo enim
 consistat hæc illuminatio, non minus varia est Do-
 ctorū sententia, quâ de locutione Angelica dictū
 dub. præced. Vniuersim autem sententiæ omnes
 ad duas

ad duas possunt reuocari. Prima ait, ab Angelo illuminante, aliquid effectiue imprimi illuminato; videlicet aut ipsam notitiam rei ab illuminante concepta, vt docent Scotus in 2. distinct. 2. q. 2. & Bassolis q. 1. a. 2. vel notitiam conceptus eius qui illuminat, vt dicunt Gabriel in 2. d. 9. q. 2. a. 4. Ockam in 2. q. 20. a. 2. aut lumen supernaturale, vt nonnulli aiunt, seu vt loquitur Richardus in 2. dist. 9. a. 2. quæst. 1. radium spirituale; aut intensionem luminis naturalis, vt inter alios modos tuetur Heruæus cit. dist. 9. quæst. 1. a. 1. aut virtutem quandam intentionalem, vt docet Capreolus in 2. dist. 11. q. 3. a. 3. aut denique speciem intelligibilem illius actus, quem Angelus illuminans manifestat, & per quem etiam ipse cognoscit rem, de qua alterum illuminare intendit, vt docet Suarez hic lib. 6. cap. 13. à num. 24.

11 Cui sententia generatim accepta videtur etiam non parum fauere sanctus Thomas cit. q. 106. art. 1. vbi docet, illuminationem Angelicam in duobus positam esse; nimirum, & quod intellectus Angeli illuminandi ab illuminante fortificatur & corroboratur, & quod superior ille Angelus veritatem, quam ipse vnico simplici & communi conceptu distincte cognoscit, in plures particulares rationes quasi disperit, vt Angelus inferior, qui illuminandus est, capere possit. Vbi sub nomine fortificationis seu confortationis videtur S. Thomas constituere aliquam actionem & efficientiam Physicam Angeli illuminantis in illuminatum. Quo quidem sensu etiam eam quoque doctrinam intellexerunt & refutarunt Egidius, Durandus, & Vasquez locis citatis, defenderunt autem & secuti sunt Heruæus, & Capreolus locis citatis, vt dictum.

12 Verum altera & verior est sententia, Angelum illuminantem nihil physice agere in eum, quem illuminat, sed solum ad modum alicuius Magistri, extrinsecus ei proponere & manifestare veritatem, accommodate ad modum ipsius intelligendi, vtendo simul locutione, qua suos illi conceptus manifestat, vt in assertionem dictum; cui fauent Augustinus in Psal. 118. conc. 18. & Cyrillus Alexandrinus lib. 1. in Ioann. cap. 9. vt persequitur Vasquez cit. cap. 5. Rationes sumuntur ex dictis de locutione Angelorum dub. præced. speciatim quia Angeli nullam formam præter motum localem, possunt ad extra producere; præsertim in distans, aut per ipsum actum immanentem intellectus non naturaliter, sed quasi libere agentem, pro arbitratu Angeli. Item quia alias etiam, in nos ita agere possent illuminando, &c.

13 Neque diuersum sentit S. Thomas loc. cit. vt rectè Caietanus & Thomistar recentiores ibidem, itemq; Gregorius de Valentia loc. cit. non solum quia S. Thomas ibidem ad 2. expresse ait, Angelum illuminantem non tradere alteri, quem illuminat, lumen natura, vel gratia, vel glorie; sed etiam quia quæstione 9. de verit. articulo 1. docet, corroborari intellectum Angeli illuminati, eodem solum, quod inspicit aliquid cognitum in Angelo superiori, ad alia cognoscenda; quo modo ait etiam inter homines discipuli intellectum esse lumen corroborari à Magistro.

Qui etiam cum infra q. 117. a. 1. assignat discrimen inter hominem docentem, & Angelum illuminantem, quod maxime vrget Vasquez loco citat. non aliud dicit; quam quod illuminatio ab Angelo superiori fiat per virtutem actiuam. superioris nature; cum inter homines omnis vis intelligendi, adeoque & docendi alterum, sit eiusdem speciei ac nature. Quocirca ex mente S. Thomæ, confortari intellectum Angeli inferioris & ei accommodate ad ipsius intelligendi modum proponi rem manifestandam, non sunt due actiones re diuersa, sed vna solum ratione distincta; quæ vt reddit potentem Angelum illuminandum obiectum sua natura ac per se excedens ipsius vim intelligendi, dicitur confortatio intellectus eiusdem, eofere modo, quo etiam purgari, illuminari, & perfici Angelum inferiorem à superiore non sunt nisi ratione distincta, vt supra ex eodem S. Thomæ diximus.

Dices, quomodo potest Angelus accommodate ad modum intelligendi inferioris veritatem, proponere, cum vnum tantum certum habeat intelligendi modum. Respondeo id fieri, siue quia hic ipse modus intelligendi, licet secundum entitatem suam semper sit superior modo intelligendi inferioris, in viu tamen ipso (cum latitudinem habeat & quandam indifferentiam, cognoscendi rem eandem vel cognitione adæquata suæ speciei, vel inadæquate) se accommodat ad modum intelligendi inferioris; siue, quia etsi suo ipse modo intelligendi rem cognoscat, potest tamen quibusdam similitudinibus, aut exemplis, alijsue declarationibus vtendo docere, qua ratione inferior Angelus eam capere possit.

14 Assertio IV. Ad illuminationem non sufficit cuiusvis veritatis manifestatio, sed necessæ est, vt ea veritatis cognitio perfectiorem reddat intellectum audientis; siue interim sit quoad ipsam substantiam supernaturalis, siue non; & siue ab illuminante cognoscatur in Verbo formaliter, siue extra Verbum, per propriam & specialem DEI reuelationem: siue denique concernat aliquas circumstantias ad fidei mysteria spectantes, siue sit de cæteris rebus, & præcipue futuris contingentibus, quæ pertinent ad diuinam prouidentiam & dispositionem mundi & præcipue ad salutem electorum. Ita docet S. Thomas q. 106. a. 4. qui etiam eodem sensu q. 109. artic. 3. docet illuminare non esse manifestare quamcunque veritatem, sed eam solum, quæ ordinat, aut ordinem habet ad Deum; nimirum esto alioqui sit ordinis naturalis, vt rectè Vasquez disp. 206. cap. 5. qui ex communi sententia vniuersim tradit, illuminationem esse explicationem veritatis, quæ perfectiorem reddat intellectum audientis: quibus consentit etiam Suarez hic lib. 6. cap. 14. & 15. vbi de hac re prolixius agit.

15 Ratio est. Tum quia alias qualibet locutio Angelica, etiam inter dæmones, esset illuminatio; quod est absurdum, & à S. Thomæ cit. quæst. 106. artic. 3. & quæst. 107. articulo 2. & q. 109. artic. 3. ex instituto refellitur. Tum quia illuminatio, ex communi ratione, dicitur perfectiorem

quandam

quandam rei, adeoque etiam intellectus, qui illuminatur. Non spectata autem cuiuslibet veritatis cognitio ad perfectionem intellectus; sed vel vniuersalis tantum & perpetua; vel eius, quæ & quatenus pendet à Deo tanquam prima veritate & regula omnis veritatis.

16 Quod S. Thomas cit. quæst. 107. artic. 2. his verbis declarat: *Quia veritas est lumen intellectus, & regula omnis veritatis est ipse Deus, manifestatio eius quod mente concipitur, secundum quod dependet à prima veritate, & locutio est, & illuminatio. Puta si vnus homo dicat alij, Celum est à Deo creatum; vel, homo est animal. Sed manifestatio eorum que dependent ex voluntate intelligenti (vt sic) non potest dici illuminatio, sed locutio tantum: Puta si aliquis alteri dicat, Volo hoc adducere, volo hoc vel illud facere. Cuius ratio est, quia voluntas creata non est lux, nec regula veritatis, sed participans lucem. Vnde communicare ea, que sunt à voluntate creata, in quantum huiusmodi, non est illuminare. Non enim pertinet ad perfectionem intellectus mei, quid tu velis, vel quid tu intelligas, cognoscere; sed solum quid rei veritas habeat. Et resp. ad 3. dicit: Omnis locutio Dei ad Angelos, est illuminatio. Quia cum voluntas DEI sit regula veritatis, etiam scire quid DEVS velit, pertinet ad perfectionem & illuminationem mentis creata. Sed non est eadem ratio de voluntate Angelij, vt dictum est. Ex qua doctrina colligit Caictanus ibidem, ad illuminationem requiri, vt veritas proponatur per modum veritatis, hoc est, vt ipse ex S. Thomæ verbis explicat, prout consonat, aut dependet à Deo, velut summâ regulâ veritatis.*

17 Assertio V. Angelus illuminans non ostendit veritatem propositam in verbo formaliter, sed peculiari notitia, extra verbum, cognoscendam: licet hæc ipsa possit dici cognitio veritatis in verbo causaliter. Hanc assertionem ex communi tradit Suarez cit. lib. 6. cap. 14. post Capreolum in 2. dist. 11. q. 2. art. 3. Heruæum dist. 9. q. 1. a. 2. ad 3. & Aureolum in 2. dist. 9. q. 1. art. 3. licet Egidius in 2. d. 9. q. 1. a. 5. & Argentina art. 3. dicant, Angelum illuminantem ostendere veritatem in verbo formaliter: quibus non nihil fauent Scotus distinctione 9. quæstione 2. & Bassolis ibidem quæstione 1. cum interim è contrario Vasquez disp. 117. cap. 2. dicat, nec illuminari quidem Angelos ab alijs Angelis, de veritatibus quas in verbo vident causaliter, cum potius de his omnibus, quæ in verbo vident, seu formaliter, seu causaliter, illuminentur ab ipso DEO.

18 Sed probatur assertio quoad priorem partem. Tum quia visio beatifica, adeoque cognitio in ipso verbo formaliter, est immutabilis; ac proinde non pertinet ad ea cognoscenda, quæ successiue primum à beatis cognoscuntur; vt alibi sæpius dictum. Tum quia visio beatifica multo sublimior est, quam vt ab alio Angelo respectu vilius obiecti causari & effici possit. Tum quia cognitio Angeli illuminati aliquo modo respondere debet cognitioni Angeli illuminantis, per quam alterum illuminat: hæc autem non est visio ipsa beatifica, quia hæc alteri Angelo ostendere nequaquam potest, vt pluribus ibidem persequitur Suarez.

19 Posterior pars, quam præter citatos pro parte præcedenti, tradunt etiam Scotus, Bassolis locis citatis, & Caietanus 1. parte, quæstione 57. articulo 3. contra Vasquezium loco citato ex eo probatur. Quia omnis illa cognitio beati, rectè dicitur cognitio in Verbo causaliter, quia fundatur in ipsa visione beatifica, eamque supponit, ac ex ea aliquo modo deriuatur & proficiscitur, iuxta congruentiam ipsius status beati; siue immediate proficiscatur ab ipso Deo; siue per medium aliquod ab Angelo, alioque beato, vt habet communis modus loquendi Theologorum; talis autem est etiam cognitio per illuminationem Angeli accepta: Ergo quæ per eam cognoscuntur, rectè dicuntur cognosci in Verbo causaliter, tamen si simul etiam cognoscantur per reuelationem diuinam; quandoquidem Angelus illuminans ea proponit vt à Deo reuelata, seu quodidem est, vt consona diuinæ veritati, eidemque innixa.

20 Vnde etiam assensus ille, quo Angelus illuminatus eidem veritati assentitur, est assensus cuiusdam fidei infallibilis, nixus vltimate euidencia DEI reuelantis, ac proinde etiam ipse euidens in reuelante, vt post Scotum & Bassolem locis citatis rectè Suarez citat. cap. 14. numero 24. Nec hoc est contra perfectionem status beatifici, vt putauit Egidius loc. cit. cum ea sit ex suo genere perfectissima cognitio, proximum post visionem beatificam locum tenens. Ratio est. Quia Angelus illuminatus euidenter videt Angelum sibi loquentem, & de tali re testificantem, & illum esse beatum, nec posse mentiri. Quare scit etiam eundem Angelum à quo illuminatur, accepisse veritatem propositam ab ipso Deo, vel immediate, si Angelus sit supremæ hierarchiæ; vel saltem mediate, si sit alicuius ordinis intermedij vt bene Suarez ibidem.

21 Dices: hæc ratione effici, vt etiam demones possint illuminari, saltè ab Angelis bonis; cum eadem ratione de veritate aliqua diuinâ sibi manifestata, elicere possint assensum euidentem in reuelante. Respondeo eum sancto Thoma citat. quæst. 109. artic. 3. & artic. 4. ad 1. negando sequelam, proprie loquendo: non solum quia demones non recipiunt eam manifestationem per modum ordinantis ad DEVM; sed etiam quia veritatis illa qualisqualis cognitio non perficit demones, sed potius punit, cruciat, & ratione mali vsus, deformat. Etsi fatendum, quod docet Gregorius de Valentia disp. 8. quæst. 4. pun. 3. hoc totum pendere ex vsu vocabuli illuminationis in proposito.

22 Assertio VI. Illuminare solum conuenit Angelis superioribus respectu inferiorum; non autem inferioribus erga superiores. Ita expresse sanctus Thomas citat. quæstione 106. articulo 3. Caietanus, Molina, & Thomista omnes ibidem & Doctores communiter in 2. distinctione 9. speciatim Egidius quæst. 1. articulo 4. dub. 2. Richardus articulo 2. quæstione 2. & 3. Scotus quæst. 2. Bassolis quæstione 1. articulo 1. Gabriel quæst. 2. articulo 4. Marfilij quæstione 2. a. 4. Maior quæst. 2. Gregorius de Valentia disput. 8.

quæst. 4. pun. 1. & tandem fere consentit Suárez cit. lib. 6. cap. 15. à num. 30. quamuis antea diu multumque in contrarium disputasset. Probatum ex S. Dionysio cap. 5. de Eccles. hiera. ex quo hæc verba refero sanctus Thomas loco citat. *Hæc est lex diuinitatis immobiliter firmata, ut inferiora reducantur in DEVM per superiora, seu ut habet versio Perionij, Mos quidem hic est diuinitatis sanctissimus, per prima, secunda & inferiora ad diuinitatissimam lucem suam deducere.* Idem expresse docet Dionysius cap. 8. cœl. hierarch. in verbis supra relatis.

23 Ratio est. Tum quia illuminare est quoddam perficere & purgare, ut dictum; quod ab inferioribus Angelis. erga superiores, in statu beatitudinis, (vbi omnia quam ordinatissima, nec vlla ordinis perturbandi ratio esse potest, ut notauit sanctus Thomas citat. quæstione 106. articulo 3.) non conuenienter præstatum. Tum quia circa res à DEO reuelatas, seu vniuersim circa cognitionem, qua intellectus perficitur aut nihil sciunt Angeli inferiores, quod superiores nesciant, aut si in casu extraordinario secus fiat, id accipiunt inferiores quasi sub secreto, alijs proinde non reuelandum, nisi Deus ipse reuelat.

24 Denique credibile est, nihil inferioribus reuelari, quod saltem non sit supremis Angelis cognitum: hi vero cum sint maximè boni & communicatiui suæ perfectionis, sicubi secreti lex non obstat, omnia manifestant inferioribus, quacumque sciunt, ut ex Dionysio cap. 15. cœl. hierarch. asserit sanctus Thomas quæst. 106. art. 4. & sequuntur Thomistæ ibidem, & Gregorius de Valentia loc. cit. conuenienter etiam sancto Gregorio homil. 34. in Euang. vbi ait: *In caelesti patria licet quadam data sint excellenter, nihil tamen possidetur singulariter: Ergo nihil restat, quod superiores Angeli doceantur ab inferioribus.* Nihilominus tamen per absolutam Dei potentiam, nihil obstat, quo minus etiam superiores aliquando illuminentur ab inferioribus, ut cum Ga-

briele in 2. d. 9. q. 2. a. 4. rectè Gregorius de Valentia loc. cit.

25 **Assertio VII.** Potest quidem Angelus etiam alterius Angeli mouere voluntatem, sed non per se immediate eam inclinando, sed solum ex parte obiecti; tum per modum obiecti amabilis, tum per modum proponentis tale obiectum, siue creatum sit, siue increatum: quantum neutro modo per se sufficienter & infallibiliter voluntatem moueat. Ita S. Thomas citat. quæst. 106. a. 2. ex communi. Prima pars patet; quia Angelus supremus exemplo suo traxisse putatur alios ad peccatum, ut suo loco dicitur. Secunda pars probatur. Quia proprium est authoris naturæ, naturam per se immediate, absque alia causa sufficienter immutare. Tertia pars sequitur ex præcedenti; & quia etiam inter homines, ita vnus alterius voluntatem potest mouere. Quarta & vltima probatur. Quia inter bona extrinseca, solum summum & infinitum bonum clarè & quidditative cognitum (quod est DEVS visus) necessario quoad exercitium, & infallibiliter mouet voluntatem: cetera autem bona particularia non item: Ergo non potest ipse per se sufficienter & infallibiliter inclinare voluntatem. Ex quo sequitur, vnum Angelum non necessario quoad exercitium diligere alterum Angelum; ut etiam superioris dictum dub. 1.

Dices; superiorem Angelum mouere posse infallibiliter inferiorem, per modum præcipientis. Respondeo, etiam inter Angelos præcipienti authoritas admittatur, ut ex sancto Thomæ quæstione 108. articulo 4. & quæstione 109. articulo 2. docet Gregorius de Valentia disput. 8. quæstione 4. pun. 3. eam motionem tamen non esse infallibilem per se; & ex ipsa præcipientis motione; cum Angelus sua natura etiam Deo præcipienti poterit repugnare; sed inter bestios tamen est infallibilis; ex vi diuinæ visionis ac motionis; qua Angelus beatus non potest voluntati Dei; per se, aut subordinatos ministros præcipientis, obediari.

Q V Æ S T I O V.

De Angelorum potentia locomotiva, seu operatiua transeunte; siue de operationibus eorundem ad extra.

S. Thomas 1. p. q. 51. 110. 111. 112. 113. & 114.

Absoluetur hæc quæstio sex dubitationibus: I. An, quæ, & qualis potentia locomotiva seu operatiua ad extra sit in Angelo, an ab intellectu & voluntate distincta; an etiam actiua in distans; & miraculorum operatiua. II. Quas res Angeli loco mouere possint, an non solum substantias corporeas, sed etiam incorporeas; & quo modo. III. Quid particulatim de translatione sagarum ad sua conuenticula sentiendum. IV. An etiam sit in Angelo naturalis vis seu potentia productiua alicuius substantiæ, vel qualitatis: & quid speciatim de sagarum conuersione in varias formas animalium; tempestatumque noxiarum concitatione sentiendum. V. An & quâ ratione possint Angeli assumere corpora; & per ea actiones vitales exercere. VI. An & quâ ratione generalem ordinem & statum huius mundi immutare, verumque naturalium efficientiam suspendere, vel impedire possint. De Angelorum verò bonorum custodia, & malorum infestatione agetur quæst. sequente.